

Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Görüş ve Deneyimleri

Nursing Students` Views and Experiences of Violence

(Araştırma)

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi (2015) 26–36

Özlem KARABULUTLU*

* Kafkas Üniversitesi Kars Sağlık Yüksekokulu, Kars, Türkiye

Geliş Tarihi: 21 Ağustos 2013

Kabul Tarihi: 03 Ocak 2015

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin şiddete ilişkin görüş ve deneyimlerinin belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma, 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında bir Sağlık Bilimleri Fakültesinde 3. sınıfta öğrenim görmekte olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 110 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taramaları sonucunda geliştirilen bir anket formu kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %18.4'ü, erkek öğrencilerin ise % 17.4'ü fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Kız öğrenciler daha çok baba ve ağabeyi tarafından şiddete uğratılırken, erkek öğrenciler akranları ve diğer kişilerce şiddete maruz bırakıldığını belirtmiştir. Duygusal şiddete maruz kaldığını belirten kız öğrenci oranı %25.3 ve erkek öğrenci oranı %21.7 bulunmuştur. Cinsel şiddet erkek öğrencilerde saptanmazken, kadınların %2.3'ü sarkıntılığa maruz kaldığını belirtmiştir.

Sonuç: Gençler daha çok aile içindeki bireylerden şiddet görmekte ve bu yaş grubu içinde arkadaş şiddeti de aile içi şiddete eklenmektedir. Öğrencilerin şiddetin önlenmesi konusunda farkındalıklarını arttıracak, yasal haklar ve süreçler konusunda bilgi edinmelerini sağlayacak çalışmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Şiddet, hemşirelik, üniversite öğrencisi.*

ABSTRACT

Objective: Study was conducted to determine the nursing students` experiences of violence and views about violence.

Method: This descriptive study was conducted with third-year 110 nursing students enrolled in 2012-2013 academic year. A questionnaire form developed by the researcher, was used for data collection.

İletişim : okarabulutlu@kafkas.edu.tr

Results: Of the participants 18.4% of female students and 17.4% of male students reported an exposure to physical violence. While female students were generally exposed to violence from their fathers and brothers, male students were exposed to violence from their peers and other people. 25.3% female, 21.7% male students claimed that they exposed to emotional violence. While no sexual violence was determined among male students, 2.3% of female students stated that they were exposed to molestation.

Conclusion: Young adults were exposed to domestic violence, accompanied violence from friends. Studies are needed to raise the awareness and improve knowledge about violence prevention, legal processes and their rights.

Key Words: *Violence, nursing, university students.*

Giriş

Şiddet, 21. yüzyılın gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerinde, insanların toplumsal sorunlarından biri olarak varlığını sürdürmektedir¹⁻³. Dünya Sağlık Örgütü¹ (DSÖ) şiddeti “bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma” olarak tanımlamıştır.

Fiziksel, duygusal, cinsel veya sözel şiddet şiddetin türleri olmakla birlikte aralarında çok kesin çizgiler yoktur. Şiddet türleri birbirinin içine girmiş durumdadır, birbirlerini besler ve üretirler. Ayrıca çoğu zaman birinin görüldüğü durumda bir diğere rastlamak da olasıdır. Her çeşit şiddet başladıktan sonra artarak devam eder⁴.

Şiddet nedeniyle dünyada her yıl 1.6 milyon kişi hayatını kaybetmekte, bundan daha fazla kişi de yaralanmaktadır¹. Ülkemizde ailelerin %30'unda fiziksel, %53'ünde sözel şiddet olduğu ve çocukların %46'sının fiziksel şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir⁵. Tıp fakültesi öğrencileri ile yapılan bir çalışmada gençlerin %68.3'ü annelerinin fiziksel ve sözel şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir⁶. Üniversite öğrencisi kadınların şiddete ilişkin görüşlerinin araştırıldığı bir çalışma, gençlerin cinsiyetçi bakış açısına sahip olduğunu ve çiftler arasında kadına yönelik şiddetin oldukça yaygın yaşanan bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır⁷. Güler, Uzun, Boztaş ve Aydoğan⁸ tarafından yapılan çalışmada çocuklara şiddet uygulayanların daha çok anneler olduğu belirlenmiştir. Kanbay ve arkadaşları⁹ yaptığı çalışmada; öğrencilerin %44.1'inin ebeveynlerinden şiddet gördüğünü ve %57.6'sının başka birine şiddet uyguladığını belirtmiştir. Yiğitalp ve arkadaşları¹⁰ yaptığı çalışmada; kız öğrencilerin %6.2'sinin erkeklerin %7.9'unun son 15 gün içinde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, kız öğrencilere fiziksel şiddet anne, baba, arkadaş, öğretmen tarafından yapıldığı, erkek öğrencilere ise ek olarak çalıştıkları işyerlerinde de fiziksel şiddet uygulandığını belirlemiştir. Duygusal şiddete maruz kalma oranı hem kız öğrencilerde (%23.7) hem de erkek öğrencilerde (%20.5) diğer şiddet türlerine göre yüksek bulunmuştur.

Hemşirelik öğrencilerinin şiddet ile ilgili görüş ve deneyimlerinin belirlenmesinin, şiddete karşı farkındalık oluşturma ve şiddeti önleme çalışmaları için önemli olabileceği düşünülmektedir. Çünkü toplumsal tutumlar, hemşirelerin olaylara bakış açısını, mesleki tutumlarını ve rollerini etkilemektedir. Ancak profesyonel bir mesleğin üyesi olmaya aday hemşirelik öğrencilerinin önyargılarını, inançlarını ve olumsuz tutumlarını mesleklerine yansıtmadan ve geleneksellikten uzak modern tutum içinde olmaları gerekmektedir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin şiddete ilişkin

deneyimlerini ve şiddet hakkındaki görüşlerini belirleyerek bu alandaki gereksinime katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma, bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin deneyimlerini, görüşlerini ve tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı nitelikte yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2012-2013 öğretim yılı bahar yarıyılında bu bölümde öğrenim görmekte olan 120 3. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemi ise, araştırmaya katılmayı kabul eden 110 öğrenci oluşturmuştur.

Verilerin toplanmasında konuya yönelik yapılan araştırmalardan ve literatür bilgilerinden yararlanılarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır^{6,9,10}. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, ikinci bölümde gençlerin şiddetle ilgili deneyimlerini ve görüşlerini içeren sorular yer almaktadır (aile içi şiddete maruz kalma durumu, maruz kaldığı şiddetin türü, cinsiyet rollerine ve şiddete ilişkin görüş ve deneyimleri vb.). Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli etik kurul onayı alınarak ilgili kurum yönetiminden yazılı izin alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilere anket doldurulmadan önce araştırmanın amacı açıklanmış, araştırmaya katılımın gönüllü olması gerektiği belirtilerek sözel izin alınmıştır. Hazırlanmış olan anket formu öğrencilere bir ders bitiminde sınıfta 30 dakika süre verilerek uygulanmıştır. Hazırlanan anket formu dağıtılarak öğrencilerin bireysel olarak doldurmaları sağlanmıştır. Anketler, kimin anketi kime ait olduğunun belirlenemeyeceği şekilde toplanmıştır. Öğrencilerin şiddet konusundaki görüşleri 5'li Likert skalası kullanılarak alınmıştır¹⁰.

Verilerin analizi için SPSS 18.0 istatistik paket programından faydalanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, yüzdelik dağılımlar, ortalamalar ve ki-kare analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyo demografik özellikleri incelendiğinde; öğrencilerin yaş ortalamasının 21.36 ± 1.87 olduğu (19-35 yaş arası), %79.1'inin kız (n=87), %20.9'unun erkek (n=23) öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %75.5'i il merkezli, %38.2'si devlet yurdunda barınmakta ve %70.9'u çekirdek aileye sahipti. Ayrıca öğrencilerin %53.6'sı anne eğitimini ve %42.7'si baba eğitimini ilkökul düzeyi olarak belirtmiştir. Öğrencilerin annesinin %98.2'sinin, babasının %35.5'inin çalışmadığı saptanmıştır.

Tablo 1'de öğrencilerin şiddet konusundaki deneyimleri gösterilmiştir. Öğrencilerin %90'nı şiddetle ilgili daha önce eğitim almadığını, %28.2'si yaşamının herhangi bir döneminde annesi tarafından, %22.7'si babası tarafından şiddete maruz kaldığını ve %29.1'i ebeveynler arasında şiddete tanık olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %18.2'si fiziksel, %24.5'i duygusal ve %2.7'si cinsel şiddete maruz kaldığını, fiziksel şiddeti %95 oranında aile içinden, duygusal şiddeti %52 oranında partnerinden, cinsel şiddeti %66.7'si tanımadığı insanlardan ve %33.3'ü partnerinden gördüğünü belirtmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Şiddet Konusundaki Deneyimleri (n=110)

Deneyimler	Evet Sayı %		Hayır Sayı %	
	Sayı	%	Sayı	%
Daha önce konuyla ilgili eğitim programına katılma	11	10.0	99	90.0
Anne tarafından şiddete maruz kalma	31	28.2	79	71.8
Baba tarafından şiddete maruz kalma	25	22.7	85	77.3
Fiziksel şiddete maruz kalma	20	18.2	90	81.8
Duygusal şiddete maruz kalma	27	24.5	83	75.5
Cinsel şiddete maruz kalma	3	2.7	107	97.3
Herhangi birisine şiddet uygulama	31	28.2	79	71.8
Ebeveynlerin şiddetine tanık olma	32	29.1	78	70.9

Diğer yandan öğrencilerin %28.2'si herhangi bir sebepten dolayı başka birisine şiddet uyguladığını belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 2'de görüldüğü gibi, "Kızlar da meslek sahibi olmalıdır" görüşüne katılmayan erkeklerin oranı kadınların on üç katı, "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler" görüşüne katılan kadınların oranı erkeklerin iki buçuk katı, "kadınlar eşleri için kariyerlerinden fedakârlık edebilirler" görüşüne katılan erkeklerin oranı yaklaşık olarak kadınların iki katıdır. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin "Kızlar da meslek sahibi olmalıdır" ve "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler" görüşlerinde cinsiyetler arası fark istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) bulunmuştur.

Tablo 3'te öğrencilerin flörtleriyle ilgili şiddet deneyimleri incelendiğinde; flörtünü kıskanma oranı kadınlarda %56.5 iken erkeklerde %43.7'dir. Her iki cinsiyette yaklaşık olarak eşit oranlarda birbirlerinin giyimine karıştığı ve birbirlerine bağırdıkları belirlenmiştir. Flörtü tarafından arkadaşlarının yanında küçük düşme ve arkadaşlarıyla görüşmenin engellenmesi kadınlarda %17.2 iken erkeklerde %26.1 oranındadır. Flörtü tarafından istemediği zamanlarda cinsel yakınlaşmaya sık sık zorlanma, kadınlarda %14.9 iken erkeklerde %30.4 oranındadır.

Öğrencilerin şiddet hakkındaki görüşlerinin dağılımı Tablo 4'te incelendiğinde; Gençlerin, söz dinlememe, açık saçık giyinme, üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmeme gibi tutum ve davranışları şiddeti hak ettiren nedenler olarak gördüğü saptanmıştır. Evlilik dışı cinsel ilişki öğrencilerin %42.7'si tarafından şiddeti hak ettiren bir durum olarak görülmekte, evlilik dışı çocuk doğurma durumunda bu oran %28.2'ye düşmektedir. Öğrencilerin %23.7'sinin homoseksüel ilişkisi olanların şiddeti hak ettiği görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, kadınların %95.4'ü şiddet gören kadınlara devletin destek olması gerektiği görüşüne katılırken erkeklerde bu oran %73.9 olarak belirlenmiştir. Eşini döven erkeklerin cezalandırılmasını ve şiddet mağduru kadınlar için sığınma evleri açılmasını isteyen kadınlar erkeklerden fazladır. Bu oranlar kadınlarda sırası ile %92 ve %90.8 erkeklerde ise %43.5 ve %56.5'tir.

Tablo2. Öğrencilerin Cinsiyet Rollerine ve Şiddete İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	Kadın (n= 87)						Erkek (n=23)						p
	Katılırim	Katılmam	Fikrim yok	Katılırim	Katılmam	Fikrim yok	Katılırim	Katılmam	Fikrim yok	Katılırim	Katılmam	Fikrim yok	
Ev işleri eşler arasında paylaşılmalıdır	83	95.4	2	2.3	2	2.3	19	82.6	3	13.0	1	4.3	.073
Kadınlar eş ve annedir	76	87.4	7	8.0	4	4.6	20	87.0	3	13.0	--	--	.459
Kızlar da meslek sahibi olmalıdır	84	96.6	1	1.1	2	2.3	17	73.9	3	13.0	3	13.0	.002
Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler	67	77.0	17	19.5	3	3.4	7	30.4	14	60.9	2	8.7	.000
Kadınlar eşleri için kariyerlerden fedakârlık edebilirler	35	40.2	36	41.4	16	18.4	15	65.2	7	30.4	1	4.3	.068
Haklı görülebilecek dayak yoktur	65	74.7	13	14.9	9	10.3	15	65.2	7	30.4	1	4.3	.188
Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilirler	12	13.8	64	73.6	11	12.6	5	21.7	16	69.6	2	8.7	.600
Ailede aile reisinin erkek olması gerekir	36	41.4	42	48.3	9	10.3	15	65.2	8	34.8	--	--	.069

Tablo 3. Öğrencilerin Flörtleriyle İlgili Şiddet Deneyimlerine İlişkin Dağılımlar

Görüşler	Kadın (n= 87)				Erkek (n=23)					
	Evet (sık sık)		Hayır		Evet (sık sık)		Hayır			
	Evet (Bazen)	Hayır	Evet (Bazen)	Hayır	Evet (Bazen)	Hayır	Evet (Bazen)	Hayır		
Beni kiskanır	38	43.7	38	43.7	11	12.6	7	30.4	3	13.0
Giyimime karışır	28	32.2	38	43.7	21	24.1	7	30.4	10	43.5
Bana bağırır	24	27.6	34	39.1	29	33.3	6	26.1	7	30.4
Hakaret eder	15	17.2	31	35.6	41	47.1	3	13.0	7	30.4
Başkalarının yanında azarlar	16	18.4	25	28.7	46	52.9	1	4.3	7	30.4
Arkadaşlarının yanında küçük düşürür	15	17.2	23	26.4	49	56.3	6	26.1	2	8.7
Arkadaşlarıyla görüşmemi engeller	15	17.2	35	40.2	37	42.5	6	26.1	3	13.0
Beni dayakla tehdit eder	10	11.5	24	27.6	53	60.9	1	4.3	6	26.1
Bana fiziksel güç uygular	15	17.2	25	28.7	47	54.0	2	8.7	5	21.7
Beni istemediğim zamanlarda cinsel yakınlaşmaya zorlar	13	14.9	25	28.7	49	56.3	7	30.4	2	8.7

Tablo 4. Öğrencilerin Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı (n=110)

GÖRÜŞLER	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
	Bir genç anne babasının sözünü dinlemiyorsa kötü davranışı hak ediyordur	6.4	24.5	16.4	38.2
Bir genç açık saçık giyiniyorsa cinsel taciz vs. hak ediyordur	3.6	14.5	19.1	34.5	28.2
Bir genç kendi üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmiyorsa kötü davranışı hak ediyordur	1.8	27.3	12.7	40.0	18.2
Sokakta cinsel tacize uğrayan gencin davranışları buna neden olmuştur	4.5	13.6	29.1	26.4	26.4
Bir genç gereğinden fazla para harcıyorsa kötü davranışı hak ediyordur	1.8	9.1	17.3	45.5	26.4
Bir genç laf dinlemiyorsa kötü davranışı hak ediyordur	4.5	20.9	15.5	40.0	19.1
Bir gencin yasak cinsel ilişkisi varsa kötü davranışı hak ediyordur	11.8	30.9	17.3	28.2	11.8
Bir gencin gayrimeşru çocuğu varsa kötü davranışı hak ediyordur	10.9	17.3	28.2	29.1	14.5
Bir gencin homoseksüel ilişkileri varsa kötü davranışı hak ediyordur	5.5	18.2	22.7	36.4	17.3
Her aile içinde şiddet vardır ve bu doğaldır	1.8	18.2	20.9	29.1	30.0

Tablo 5. Öğrencilerin Kadına Yönelik Şiddeti Önlemek İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Birden çok seçenek tercih edilebilmiştir	Kadın (n= 87)						Erkek (n=23)					
	Evet		Hayır		Fikrim yok		Evet		Hayır		Fikrim yok	
Devlet şiddet uygulanan kadınlara destek olmalı	83	95.4	4	4.6	--	--	17	73.9	1	4.3	5	21.7
Eşini döven erkeklere mahkemeler ceza vermeli	80	92.0	5	5.7	2	2.3	10	43.5	8	34.8	5	21.7
Şiddet gören kadınlar için sığınma evleri açılmalı	79	90.8	4	4.6	4	4.6	13	56.5	3	13.0	7	30.4

Tartışma

Araştırmada hemşirelik bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin şiddete ilişkin görüşleri ve deneyimleri değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %18.4'ü erkek öğrencilerin ise % 17.4'ü fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Kız öğrenciler daha çok baba ve ağabeyi tarafından şiddete uğratılırken, erkek öğrenciler akranları ve diğer kişilerce şiddete maruz bırakıldığını belirtmiştir. Duygusal şiddete maruz kaldığını belirten kız öğrenci oranı %25.3 ve erkek öğrenci oranı %21.7 bulunmuştur. Cinsel şiddet erkek öğrencilerde saptanmazken, kadınların %2.3'ü sarkıntılığa maruz kaldığını belirtmiştir. Araştırmada sevgili, arkadaş şiddeti yanı sıra anne baba tarafından uygulanan şiddet ön planda yer almıştır. Cinsel şiddet erkek öğrencilerin hiç biri tarafından bildirilmemiştir. Ancak bu, genç erkeklerde olmadığı anlamına

gelmediği, buna ilişkin bilgiyi erkeklerin daha çok sakladığı düşünülmekte ve cinsel şiddet olgusunun oranını çalışmamızda düşük çıkmasıyla sonuçlandırıldığı tahmin edilmektedir. Kız öğrencilerde cinsel şiddet deneyiminin aynı şekilde gizlenmiş olabileceği olasılığına rağmen %2.7 çıkmıştır (Tablo 1). Yapılan diğer çalışmada fiziksel ve duygusal şiddetin başı çektiği belirtilmiş ancak cinsel şiddet ile ilgili bilgi verilmemiştir¹¹. Yiğitalp, Ertem ve Özkaynak'ın¹⁰ çalışmasında; kız öğrencilerin %6.2'si erkeklerin %7.9'u son 15 gün içinde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, kız öğrencilere fiziksel şiddet anne, baba, arkadaş, öğretmen tarafından yapıldığı, erkek öğrencilere ise ek olarak çalıştıkları işyerlerinde de fiziksel şiddet uygulandığını belirlemiştir. Aynı çalışmada; duygusal şiddete maruz kalma oranı hem kız öğrencilerde (%23.7) hem de erkek öğrencilerde (%20.5) diğer şiddet türlerine göre yüksek bulunmuştur.

Güler, Uzun, Boztaş ve Aydoğan⁸ tarafından yapılan benzer bir çalışmada da çocuklara şiddet uygulayanların daha çok anneler olduğu ayrıca katılımcıların kardeşleri tarafından şiddet görme oranı (%33.2) ile kardeşlerine şiddet uygulama oranı (%32.2) çok yakın bulunmuştur. Vahip ve Doğanavşargil'in¹² aile içi fiziksel şiddet ile ilgili çalışmasında, çocukken şiddet görenlerin oranı %21 olarak saptanmıştır. Bu sonuçlar, çocukluk döneminde aile içinde şiddete maruz kalma, şiddet uygulama veya tanık olma gibi şiddete ilişkin yaşantıların oldukça yaygın olduğunu göstermektedir. Şiddet döngüsü olarak adlandırılan bu olgunun kadınların şiddete maruz kalma, erkeklerin şiddet uygulama olasılığını arttırdığı düşünülmektedir. Bu nedenle, bu sonuçlar katılımcı gençlerin ileriki yıllarda şiddetle karşılaşması veya uygulaması olasılığının ipuçları olarak değerlendirilebilir^{13,14}.

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet rollerine ve şiddete ilişkin görüşlerinin dağılımı incelendiğinde; "Kızlar da meslek sahibi olmalıdır" görüşüne katılmayan erkeklerin oranı kadınların on üç katı, "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler" görüşüne katılan kadınların oranı erkeklerin iki buçuk katı, "kadınlar eşleri için kariyerlerinden fedakârlık edebilirler" ve "Ailede aile reisinin erkek olması gerekir" görüşüne katılan erkeklerin oranı yaklaşık olarak kadınların iki katı olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin "Kızlar da meslek sahibi olmalıdır" ve "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler" görüşlerinde cinsiyetler arası fark istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$) bulunmuştur (Tablo 2). Yüksek öğrenim gören kadınların, büyük ölçüde ataerkil-geleneksel cinsiyet rollerini benimsediklerini gösteren bu sonuçlar (örneğin, %41.4 ile aile reisi olarak erkeği görmeleri) oldukça dikkat çekicidir. Erkeklerin ise, toplumsal cinsiyet rollerinde kadınlara göre daha ataerkil-geleneksel görüşleri benimsedikleri görülmektedir. Bu sonuçlar kadın öğrencilerin ekonomik özgürlük ve kariyer gibi alanlarda kadın erkek eşitliği düşüncesini erkek öğrencilere göre iki-üç kat daha fazla benimsediğini göstermektedir. Benzer şekilde Kabasakal ve Girli'nin¹⁵ çalışmasında da "Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilirler" ve "ailede, aile reisinin erkek olması gerekir" görüşlerine katılmayan kadınların oranı erkeklerin iki katıdır. "Ev işleri eşler arasında paylaşılmalıdır", "kızlarda meslek sahibi olmalıdır" ve "haklı görülecek dayak yoktur" görüşüne katılan kadınların oranı erkeklerin iki katıdır. "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilirler" görüşüne katılan kadınların oranı erkeklerin üç katı, "kadınlar eşleri için kariyerlerinden fedakârlık edebilirler" görüşüne katılan erkeklerin oranı kadınların üç katıdır.

Öğrencilerin flörtleriyle ilgili şiddet deneyimleri incelendiğinde; “flörtünü sık sık kıskanma” oranı kadınlarda %56.5 iken erkeklerde %43.7’dir. Her iki cinsiyette yaklaşık olarak eşit oranlarda birbirlerinin giyimine karıştığı ve birbirlerine bağırdukları belirlenmiştir. Flörtü tarafından arkadaşlarının yanında küçük düşme ve arkadaşlarıyla görüşmenin engellenmesi kadınlarda %17.2 iken erkeklerde %26.1 oranındadır. Flörtü tarafından istemediği zamanlarda cinsel yakınlaşmaya sık sık zorlanma, kadınlarda %14.9 iken erkeklerde %30.4 oranındadır. Kadınlar flörtleri tarafından dayakla tehdit edilmeye %60.9, fiziksel şiddete %54 oranında hayır cevabı vermişlerdir (Tablo 3). Kabasakal ve Girli¹⁵ yaptıkları çalışmada; “sık sık kıskanma”nın, kadınlarda %52.5 erkeklerde %79.5 oranında, “giysisine karışma”nın kadınlarda %62.8 erkeklerde %61.4 oranında, “başkalarının yanında azarlanma”nın kadınlarda %15.4, erkeklerde %6.8 oranında görüldüğünü belirtmişlerdir. Gençlerle yapılmış bir başka çalışmada da, kadınların üçte birinden fazlası babaları ve erkek kardeşleri tarafından “giysileri veya erkek arkadaşları” nedeniyle fiziksel ve sözel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir¹⁶. Türkiye’de ki bazı çalışmalar da evli kadınların sözel ve duygusal şiddete, fiziksel şiddete oranla daha az maruz kaldıklarını göstermektedir. İlgili çalışmalarda kadına yönelik şiddetin nedenleri arasında kıskançlık temelli kavgaların önemli oranda yüksek olduğu belirtilmektedir^{13,17}.

Tablo 4’te gençler tarafından söz dinlememe, açık saçık giyinme, üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmeme gibi tutum ve davranışlar şiddeti hak ettiren nedenler olarak görülmektedir. Yasak cinsel ilişki öğrencilerin %42.7’si tarafından şiddeti hak ettiren bir durum olarak görülmekte, gayri meşru çocuk durumunda bu oran %28.2’ye düşmektedir. Öğrencilerin %23.7’sinin homoseksüel ilişkisi olanların şiddeti hak ettiği görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir. Yiğitalp, Ertem ve Özkaynak’ın¹⁰ çalışmasında; “gençlerin bazı davranışlarının şiddeti hak ettirdiği” düşüncesi oldukça yaygın bulunmuştur. Bu sonuç araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin kadına yönelik şiddeti önlemek için yapılması gereken çalışmalara ilişkin sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 5’te incelendiğinde; kadınların %95.4’ü şiddet gören kadınlara devletin destek olması gerektiği görüşüne katılırken erkeklerde bu oran %73.9 olarak belirlenmiştir. Eşini döven erkeklerin ceza almasını ve şiddet mağduru kadınlar için sığınma evleri açılmasını isteyen kadınlar erkeklerden fazladır. Bu oranlar kadınlarda sırası ile %92 ve %90.8 erkeklerde ise %43.5 ve %56.5’tir (Tablo 5). Kabasakal ve Giril’in¹⁵ çalışmasında; hem kadın hem de erkeklerin çoğunun şiddet gören kadınlara devletin destek olması gerektiği görüşüne katıldığı görülmektedir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin şiddetle ilgili görüş ve deneyimlerinin değerlendirildiği bu çalışmada; gençlerin daha çok aile içindeki bireylerden şiddet gördüğü, bu yaş grubunda arkadaş şiddetinin aile içi şiddete eklendiği belirlenmiştir. Öğrencilerin şiddetle ilgili görüşleri de özellikle cinsellikle ilgili durumlarda şiddetin hak edildiği yolunda olmuştur. Öğrencilerin şiddete ilişkin görüşlerini incelemek amacı ile daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılması gerektiği, şiddet konusunda farkındalıklarını arttırmak, zihniyet dönüşümünü sağlamak, bireysel ve toplum temelli eğitim programlarının

oluşturulmasına, yasal süreçler ve haklar konusunda bilgi edinmelerini sağlayacak çalışmalara gereksinim olduğunu düşünülmektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Çalışma sadece Erzurum'da ve sınırlı bir örnekleme yürütüldüğünden sonuçları genellenemez.

Kaynaklar

1. WHO. World report on violence and health. Geneva: 2002. p. 1-46.
2. Kepenkçi Y, Çinkir S. Bullying among Turkish high school students. Child Abuse & Neglect 2005;1717:1-12.
3. U.S. Department of Education. Crime, violence, discipline, and safety in U.S. public schools. Findings from the school survey on crime and safety: 2005-06. Retrieved September 27, 2007. from <http://nces.ed.gov/pubsearch>. ET: 28.11.2011.
4. Kemerli, N. Aile içinde kadına yöneltilen şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu Kitabı, Tabip odası yayınları Ankara, 2003; 41-59.
5. Akın A, Üner S, Aslan D, Esin Ç, Coşkun A. Kadın sağlığı ve sigara, şiddet, beslenme. Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Kitabından Akın A. (Ed).TC Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Gen.Müd., HÜKSAM, UNFPA. Ankara 2003. s.88.
6. Güneş, G., Kaya, M. Pehlivan, C. Tıp fakültesi öğrencilerinin ailelerinde kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili bir araştırma. Toplum ve Hekim, 2000; 15 (5): 391-397
7. Turak, P. Women's view on violence in Turkey: a study of female university students in Turkey. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 2001;8 (1): 77-91.
8. Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z., Aydoğan, S. Anneleri tarafından çocuklara uygulanan duygusal/ fiziksel istismar-ihmal davranışı ve bunu etkileyen faktörler. C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 2002; 24 (3): 128-134.
9. Kanbay Y., Işık E., Yavuzaslan M., Keleş S. Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş Ve Tutumlarının Belirlenmesi. Gümüşhane University Journal of Health Sciences: 2012;1(2): 107-119.
10. Yiğitalp G., Ertem M., Özkaynak V. Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Konusunda Deneyimleri ve Bu Konudaki Görüşleri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 2007; 6 (2): 131-136
11. Ergin, N., Bayram, N., Alper, Z., Selimoğlu, K. Bilgel, N. Domestic violence: a tragedy behind the doors. Women Health, 2005; 42 (2): 35-51.
12. Vahip, I., Doğanavşargil, Ö. Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. Türk Psikiyatri Dergisi, 2006; 17 (2): 107-114.
13. Altınay, A.G., Arat, Y. Türkiye'de kadına yönelik şiddet. İstanbul: Punto Baskı Çözümler, 2008.
14. Medaric, Z. Domestic violence against women in Slovenia: a public problem? Revija za Socijalnu Politiku (Croatian Journal of Social Policy), 2011; 18 (1): 25-45.
15. Kabasakal Z., Girli A. Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddet hakkındaki görüşlerinin, deneyimlerinin bazı değişkenler ve yaşam doyumu ile ilişkisi (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi örneği). DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2012; 14(2): 105-123.

16. Arı Hareketi ve KAGİDER, (2008). Eşitlik için nesiller arası köprüler projesi: kadına yönelik şiddet araştırması. <http://genckadin.net/basinbulteni.htm>. (27.05.2009).
17. Güler, N., Tel, H. Özkan-Tuncay, F. Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 2005; 27 (2): 51-56.